

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 44

„ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО”

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 44

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни и социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 44, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

БИС/ТК 44 работи в областта на стандартизацията в сектор от индустрията, развиващ се с доста динамични темпове.

Дейността по стандартизация на БИС/ТК 44 включва следните видове продукти:

- текстилни суровини – влакна, коприни, прежди; платове (тъкани, плетени, нетъкани);
- текстилни подови покрития;
- системи за означаване размера на облекла и на шевни и плетени изделия;
- пух и перушина;
- геотекстил и подобни на геотекстил продукти;
- текстилни машини, шевни машини и съоръжения, машини за пране и химическо чистене;
- багрила.

Стандартизацията в областта на текстила покрива следните аспекти:

- терминология;
- класификация;
- изисквания;
- символи и означения;
- системи за означаване размера на облекла и на шевни и плетени изделия;
- методи за изпитване (количествени и качествени), специфични за съответните материали;
- оценяване на съответствието;
- маркировка.

Развитие на промишлеността в България

• Текстилна промишленост

Производството включва: подготовка и предене на текстилни влакна; тъкани; прежди; конфекционирани текстилни изделия (без облекло); текстилни подови покрития и др. и се реализира от 720 фирми, 54.6% от

които са разположени в градовете: София, Пловдив, Хасково, Габрово и Варна. Между фирмите, занимаващи се с производство на текстил могат да се открият: "Е Миролио" ЕАД, "Булсафил" ЕООД, "Калинел" ЕООД, "Ембул Инвестмънт" АД и "Рожее Ванден Берхе БГ" ЕАД.

- **Шивашка промишленост (производство на облекла)**

Увеличава се търсенето на **облекла** на вътрешния пазар. Продажбите на шивашките производители са се увеличили със 7,0 % спрямо 2011 г., което показва, че производителите са ориентирани и към вътрешния пазар. Все още обаче вътрешният пазар не е определящ за бранша, тъй като 90 % от продукцията е предназначена за страните от ЕС. Това обуславя и зависимостта на сектора от потреблението на общия европейски пазар.

По данни на "Българска асоциация по текстил и конфекция" и "Българска асоциация на производителите и износителите на облекло и текстил (БАПИОТ)" произвежданата продукция в сектора "текстил и изделия от текстил", без облекло възлиза на около 1 % от стойността на индустриалното производство, а създадената добавена стойност на около 2 % от добавената стойност в индустрията. През 2014 г. средногодишното увеличение на индекса на промишленото производство е 15 %, а този на оборота в сектора през 2014 г. се повишава с 16 %. Произведената продукция от предприятията в бранша е на обща стойност 752 млн. лв. Производството на пух и перушина у нас е както следва: през 2013 г. – 257 т., през 2014 г. – 325 т., а през 2015 г. достига 263 т. Производството на пух и перушина, предназначено за влагане в облекла и завивки е почти изцяло насочен за износ (95 %). Тези данни са ясен показател за необходимостта от съвременни стандарти в областта на текстилната промишленост.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 44 „Текстил и облекло”.

Външнотърговски обмен

Текстилният сектор е експортно ориентиран.

Съживяването на производството в сектора се отразява върху динамиката на износа, който през 2014 г. е нараснал с 9,6 %. През 2014 г. оборотът производството на текстил на външните пазари възлиза на 620 млн. лв. Водещи страни в износа са: Италия, Великобритания, Германия, Турция и Гърция.

През 2014 г. и 2015 г. износът на текстил и облекла, произведени в България, нараства и дори отбелязва рекордно за страната ниво от 1,92 млрд. евро през 2015 г. Ръстът е само от 3,4 %, но е показателен, защото за 2015 г. надхвърля постиженията през най-силната година за бранша – 2006 г. (1,78 млрд. евро), преди глобалната финансова криза, довела до сериозни фалити в бизнеса.

Вътрешно потребление

Наблюдава се оживление в търсенето на текстил и облекла на вътрешния пазар.

- Продажбите на българските производители **на трикотаж** в страната съставляват 4,8 % от производството в подсектора.
- Най-голямо увеличение в продажбите 19,7% се отчита при **одеялата, тъканите от преди от синтетични или изкуствени нишки и трикотажни платове.**

Заетост в сектора

Производството на текстил и облекло е вторият най-голям работодател в страната, след държавната администрация. Секторът осигурява повече от 130 000 работни места. По данни на Българската асоциация на производителите и износителите на текстил и облекло, обаче, кризата с кадрите в бранша е сериозна, особено по отношение на квалификацията.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 44

Действащите стандарти в обхвата на БИС/ТК 44 са около 1 350, които включват фонд от 383 чисто национални стандарти, останалите са европейски и международни стандарти, като по-голяма част от европейските стандарти са разработени съвместно с международната организация по стандартизация.

БИС/ТК 44 разработва и поддържа стандарти и стандартизационни документи, свързани с индустриалния сектор: продукти, материали и практики от областта на европейско и международно ниво.

Прилагането на стандартите от областта води до:

- подпомагане на икономиката;
- премахване на икономическите пречки в търговията и свободния пазар;
- достигане на очакванията в съответните социални, здравни и екологични области, както и при безопасността;
- подкрепа на националното законодателство.

Поддържане на националния фонд от стандарти

В обхвата на БИС/ТК 44 е включен фонд от 383 броя действащи чисто национални стандарти. Поддържането им в актуално състояние се осъществява както чрез извършване на периодичен преглед, така и чрез отмяна на националните стандарти, противоречащи на въвежданите европейски и международни стандарти.

Тази дейност е от полза за всички заинтересовани от дейността на БИС/ТК 44: улеснява сделките между бизнес партньорите, предоставя съществени сведения за продуктите, както на публичните органи, така и на потребителите и широката общественост.

Подкрепа на националното законодателство

Подкрепата на националното законодателство се изразява най-вече чрез въвеждане с превод на хармонизирани стандарти в областта на геосинтетиките, хармонизирани към Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 г. за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета.

Значима подкрепа за националното законодателство от областта на текстила е и безопасността на детските облекла. В тази връзка БИС/ТК 44 с приоритет въвежда с превод на български език хармонизирани стандарти в областта на безопасност на детското облекло по Директива 2001/95/ЕС „Обща безопасност на продуктите”.

Дейност на европейско ниво

Като работен орган на БИС БИС/ТК 44 е задължен да участва в работата на европейските технически комитети чрез даване на становища и гласуване на проектите на етапите „Обществено допитване” и „Официално гласуване”, в процеса на разработване и приемане за въвеждане като национални стандарти на европейските организации по стандартизация и при провеждане на „систематичен преглед”.

При установен интерес от страна на експерти на национално ниво, номинирани от БИС/ТК 44, същите имат право да участват в работата на работните органи (техническите комитети) на европейските организации по стандартизация, както и на пленарните заседания на CEN/TC.

Технически комитети на CEN, на които е огледален БИС/ТК 44

CEN/TC 189	<i>Geosynthetics [Геосинтетика]</i>
CEN/TC 134	<i>Resilient, textile and laminate floor coverings [Еластични, текстилни и ламинирани подови покрития]</i>
CEN/TC 214	<i>Textile machinery and accessories [Текстилни машини и принадлежности]</i>

CEN/TC 222	<i>Feather and down as filling material for any article, as well as finished articles filled with feather and down [Пера и пух като материал за пълнеж на някои артикули, както и готови артикули, напълнени с пера и пух]</i>
CEN/TC 248	<i>Textiles and textile products [Текстил и текстилни изделия]</i>
Проектен комитет CEN/TC 443	<i>Feather and down [Перушина и пух]</i>

Към момента са въведени като национални стандарти 898 европейски стандарти, които са важен фактор за повишаване на конкурентоспособността на българската текстилна продукция, експортно ориентирана предимно за ЕС и Балканите.

Участие на международно ниво

Като работен орган на БИС БИС/ТК 44 участва в работата на техническите комитети на международната организация по стандартизация ISO в изброените по-долу технически комитети като наблюдател и въвежда международни стандарти като национални, при установен интерес на национално ниво.

Технически комитети на ISO, на които БИС/ТК 44 е огледален

ISO/TC 38 *Textiles [Текстил]*

ISO/TC 38/SC 1 *Tests for coloured textiles and colorants [Изпитвания за цветен текстил и оцветители]*

ISO/TC 38/SC 2 *Cleansing, finishing and water resistance tests [Изпитвания за почистване, заключителна обработка и водоустойчивост]*

ISO/TC 133 *Clothing sizing systems - size designation, size measurement methods and digital fittings [Системи за размерите на облеклото. Означаване на размерите, методи за определяне на размерите и цифрови означения]*

ISO/TC 221 *Geosynthetics [Геосинтетика]*

Към момента са въведени 53 международни стандарти (на ISO).

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 44

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

Към момента на учредяване на БИС/ТК 44 през 1993 г. членовете му са представлявали всички групи с изключение на органите за оценяване на съответствието. Най-голям брой са били представителите на преработващата индустрия.

Към днешна дата в БИС/ТК 44 членуват: висши учебни заведения, министерства, агенции, административни структури на изпълнителната власт, институти и висши училища, лица за оценяване на съответствието, лаборатории за изпитване. Най-малък е броят на участващите производители.

Област на дейност на БИС/ТК 44

Заинтересовани от стандартизацията в областта на текстила и облеклото в България са предприятия и организации от следните групи:

- преработващата индустрия;
- търговията;

- крайни потребители;
- органи за оценяване на съответствието;
- научни институти и университети.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 44

С въвеждане на европейските и международни стандарти, разработването на национални стандарти и своевременното информиране на нашите производители, потребители и износители за публикувани нови европейски и международни стандарти и стандартизационни документи, както и разработвани проекти за стандартизационни сектори на текстила и облеклото, могат да се постигнат следните цели:

- Улесняване и подпомагане на контрола на качеството и безопасността на текстилните продукти и облекла;
- Повишаване на конкурентоспособността на произвежданите у нас текстилни продукти и облекла чрез:
 - създаване и поддържане на добри практики;
 - осигуряване на достъп до пазарите и тяхното разширяване;
 - улесняване на ефективната комуникация;
 - постигане на позитивен ефект върху целия иновационен процес (от фундаменталните изследвания до маркетинга на новите продукти).
- Улесняване на движението на текстилни продукти и облекло в Обединена Европа и в света и подпомагане създаването на благоприятна среда за развитие на чуждите инвестиции у нас;
- Увеличаване на броя на въвежданите у нас европейски и международни стандарти и стандартизационни документи чрез превод на български език в областта и най-пълно удовлетворяване на потребностите и интересите на производители, потребители и износители на текстилни продукти и облекло от необходимите им стандарти.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК

Стратегиите за постигане на целите на БИС/ТК 44 са:

- Изпълнение на работната програма
 - Активно участие при гласуването на проектите за европейски стандарти на огледалните CEN/TC.
 - Активно участие при гласуването на проекти международни стандарти и стандартизационни документи, за които е взето решение от БИС/ТК 44 да бъдат въведени като национални стандарти.
 - Разработване на приоритетни стандарти на национално ниво.
- Периодично актуализиране на Работната програма на БИС/ТК 44 в зависимост от работната програма на CEN/TC и решенията на БИС/ТК 44.
- Приоритетно превеждане на хармонизираните и терминологичните стандарти и такива, отнасящи се за методи за изпитване.
- Въвеждане като български стандартизационни документи на всички европейски стандартизационни документи, като технически спецификации (TS), технически доклади (TD) и др., (в голяма част с превод на български език), тъй като тези документи в много случаи са позовани в нормативни актове, а също така дават важна допълнителна информация.

Сътрудничество на БИС/ТК 44 с други БИС/ТК

В дейността си БИС/ТК 44 „Текстил и облекло” е в директни взаимоотношения със следните национални технически комитети:

БИС/ТК 11 *Кожии, кожени и обувни изделия*

БИС/ТК 19 *Козметични и ароматични продукти. Повърхностноактивни вещества*

БИС/ТК 50 *Лични предпазни средства*

БИС/ТК 52 *Безопасност на машини и съоръжения*

БИС/ТК 81 *Пластмаси*

БИС/ТК 98 *Безопасност на детски играчки и други детски артикули.*

4.3 Аспекти на околната среда

В областта на текстила има няколко аспекта, свързани с опазване на околната среда и здравето на човека.

- **Работа с Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент (REACH), който регламентира регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали.**

Този регламент е създаден с цел да се подобри защитата на човешкото здраве и околната среда от рисковете, които могат да бъдат създадени от използването на химикали.

REACH има няколко основни цели:

- да осигури високо ниво на защита на човешкото здраве и на околната среда от употребата на химични вещества;
- да гарантира свободното движение на химични вещества на европейския пазар;
- да задължи лицата, които пускат на пазара химични вещества (вносители и производители) да подхождат отговорно към управление на рисковете, свързани с техните употреби;
- да насърчи употребата на алтернативни методи за оценка на опасните свойства на веществата;
- да поощри иновациите и конкурентоспособността на европейската химическа индустрия.

В тази връзка са въведени някои европейски стандарти и стандартизационни документи, които описват безопасни за здравето и околната среда препоръчителни емисии за текстилни продукти (включително аксесоари), които са в директен контакт с кожата и в околностите на човешкото тяло. Такива са:

БДС EN ISO 14362-3:2017 *Текстил. Методи за определяне на някои ароматни амини от азобагрила. Част 3: Откриване на някои използвани азобагрила, които могат да отделят 4-аминоазобензен (ISO 14362-3:2017).*

СД CEN/TR 16741:2015 *Текстил и текстилни продукти. Ръководство по здравни и екологични въпроси във връзка с химичния състав на текстилните продукти за облекло, интериорен текстил и тапицерия.*

- **Ефективност на процесите: багрене, печатане и финишна обработка на текстилните продукти.**

Свързана е с въвеждане на нови по-чисти технологии, използване на химикали, отделящи незначителни количества вредни емисии (летливи органични съединения), каквито са формалдехид, някои багрила и др. в околната среда и изграждане на високоефективни пречиствателни станции за отпадните води.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК

Изпълнението на работната програмата зависи преди всичко от подготовката на експертите в областта на стандартизацията. За съжаление голяма част от подготвените кадри излизат в пенсия. Това налага предприятията – членове на БИС, да определят нови експерти, които да бъдат подготвени за работа по стандартизация. Този факт, заедно с икономическата нестабилност в страната, води до демотивиране на компаниите за участие в работата по стандартизация и до намаляване на членовете на Техническите комитети.

Поддържането на стандартите в актуално състояние и работата на европейско и международно ниво изисква непрекъснато повишаване на квалификацията на експертите в областта на стандартизацията. Така тяхната дейност ще бъде по-ефективна както за фирмите, така и за защита на националните интереси.